

národních zvyků různých etnik apod. Pro velkou prostorovou vzdálenost nedošlo v tomto případě ke konkrétnímu spoluautorství. Díky spolupráci Zdeňka Boučka a Jaroslava Kovářička však získal Český rozhlas mnohé, pro české posluchače exotické nahrávky z této vzdálené oblasti. Jednalo se buď o celé dokumenty, jako například *Andamooka, Češi v Austrálii*, nebo o kratší ukázky, využívané např. v rozhlasovém cyklu *Radioateliér*.

Samostatná tvorba Zdeňka Boučka

Zdá se, že velice osobní kapitolu v celém jeho rozhlasovém působení tvořila série dokumentárních pořadů, které se týkaly okolností kritického období kolem roku 1968. Jednalo se o dokumenty *Srpnový, šibeniční, Z popela do popela, Po půlnoci dlouhý den a Hrátky a masáže 69*, v nichž se autor pokouší vyrovnat s minulostí národa a částečně také se svou vlastní.

Pořad *Srpnový, šibeniční* se netýká konkrétních osudů, ale věnuje se jednomu ze specifických českých fenoménů – humoru, který se ve vypjatých situacích národa stává zvláštním druhem politického odporu.

V pořadu *Z popela do popela* jsou využity dobové zvukové dokumenty, které byly natočeny jak pracovníky tehdejšího Československého rozhlasu, tak fonoamatéry. Díky těmto dokumentům se posluchač ocitá přímo uprostřed svobodné atmosféry tzv. pražského jara. Znamenány jsou tehdejší do značné míry svobodně vedené rozhovory a diskuse s politiky. Promluvy mladých lidí, kteří z dnešního pohledu dojemně a s nadějí věří, že jejich naděje budou splněny.

V pořadu *Hrátky a masáže 69* s podtitulem *Autentické zvukové svědectví roku*, v němž se lámala politická nálada a s ní i charaktery hrdinů, autor pracuje především s dokumentárními materiály, které nalezl v ústředním archivu Českého rozhlasu, a z velké části také s nahrávkami fonoamatérů. V tomto pořadu autor pomocí dobových záznamů přibližuje atmosféru roku 1969, v němž byly na dlouhou dobu pohřbeny naděje našich občanů. (Ukázky z tehdejších rozhlasových pořadů, anket, promluv politiků, včetně autentického záznamu protisovětské atmosféry oslav, následujících po hokejovém utkání mezi Československem a Sovětským svazem, které byly posléze zneužity k výhrušným politickým akcím.)

Zejména v posledním z dokumentů s názvem *Po půlnoci dlouhý den* je patrné silné a velmi osobní autorovo zaujetí tématem. Obsahem tohoto dokumentu je situace, která nastala v Československém rozhlasu v srpnových dnech roku 1968. Z osobních vzpomínek tehdejších rozhlasových pracovníků, mezi nimiž jsou zpovídáni Rostislav Běhal, Jiří Dienstbier, Karel Lánský nebo Věra Štovičková-Heroldová, autor rekonstruuje srpnové události v tomto sdělovacím prostředku. Kromě autentických záznamů tehdejšího vysílání jsou do celkové kompozice vloženy krátké pasáže, které popisují konkrétní situaci jakéhosi, pro posluchače blíže neurčeného mladého redaktérka, která koresponduje s vyprávěním tázaných. Autor popisuje jednání i pocity této postavy v kritických dnech, ale i v době normalizace. Můžeme se, snad oprávněně domnívat, že tato postava má se samotným autorem Zdeňkem Boučkem mnoho společného a že jsou to zážitky a pocity jeho samého. Tento komentář, v pořadu čtený hercem, a tedy s odstupem, je jakousi nenápadnou zповědí posluchačům, ale

především sobě samému, což se to tehdy, a pak i v letech normalizace, dělo uvnitř člověka, který se z nějakého důvodu nedokázal neohnout a zůstal pracovat tam, odkud ostatní museli odejít. I když příběh redaktérka v tomto pořadu rozhodně není hlavní dějovou linkou a je to všechno, jak z pohledu pořadu, tak z pohledu historie „spíš vedlejší“, vypovídá tato pasáž přece jen dost výrazně o vnitřních pocitech autora pořadu.

V pořadu *Tahanice o éter* jde o zpětnou rekonstrukci situace, která nastala v rozhlasu na sklonku roku 1989 a která se v mnohém podobala nebo mohla podobat událostem v roce 1968. Jedná se o vzpomínky rozhlasových přenosových techniků, kteří se vyjadřují k otázkám vlastní odvahy a odpovědnosti. Ze způsobu formulace otázek je dobře patrné, jak toto období prožíval sám autor pořadu.

Nelze opominout okruh dokumentů, zabývajících se vztahem člověka k životnímu prostředí a ke zvířatům. Sem by bylo možno zařadit reportážní cyklus o pitné vodě, nekalých a naopak povzbudivých aktivitách v ochranné zóně vodárenské nádrže Želivka s názvem *Lapadlo 1, 2, 3*. Autor se vydává přímo na místo činu a snaží se pomocí subjektivních výpovědí respondentů, ale i naprosto objektivních informací dopátrat právě příčiny neutěšeného stavu. K podobnému tématu se vrátil i v dokumentární kompozici *Ta slapská přehrada*, věnované vodnímu dílu, které bylo v padesátých letech opěvovanou stavbou. Z pořadu se dozvídáme, co přehrada lidem skutečně přinesla a jak naopak nenávratně zničila přirozenou ekologickou rovnováhu v oblasti. Dokumenty *Páni hradních příkopů* a zejména *Opicák Bolek* jsou zamýšlením nad etickým vztahem člověka ke zvířatům. Pořad s názvem *Opicák Bolek* měl být původně pozitivně laděným příběhem o přátelství člověka a němě tváře, v průběhu natáčení však došlo k nečekanému obratu a iluze o člověku jako o poctivém ochránci se nadobro rozplynuly.

V tvorbě Zdeňka Boučka nalézáme i příběhy, kdy nejde o to, dostat se na dřeň negativního jevu, ale kdy je pouze představena zajímavá osobnost. Takové jsou například dva z pořadů Zdeňka Boučka, které mají velmi podobný námět. Jsou to *Linny z Prahy*, kde je popisován životní příběh a současná situace Holanďanky žijící v Praze, vdovy po hudebním skladateli Alfonsi Jindroví, a o pořad *Paní Geraldine rodem Skotka*, který je příběhem ženy českého spisovatele Jiřího Muchy. Oba pořady jsou si blízké podobnými svéráznými a optimistickými typy osobností obou žen. Pořad o Geraldině Muchové je však více dokumentární kompozicí o pokračovatelích rodu a o odkazu Alfonse a Jiřího Muchy.

Ani v redakci dokumentu Zdeněk Bouček nezapomněl na svou vášeň pro rozmanité zvukové záznamy. V rozhlasovém cyklu *Radioateliér* se částečně vrátil k rozhlasovým experimentům. Tento pořad byl zařazen do nového programového schématu poté, co se šéfredaktorem ČRo 3 – Vltava stal Lukáš Hurník. Konkrétně se *Radioateliér* vysílal od roku 2002 a doposud pokračuje. *Radioateliér* už byl pořad, jehož hlavním zdrojem neměly být nahrávky fonoamatérů, i když také zde se pro ně výjimečně našel prostor, ale otvíral se především profesionálním rozhlasovým tvůrcům i skladatelům, různým českým, ale i zahraničním zvukovým experimentátorům a experimentátorkám. Jednalo se zde často už o velice propracované a na vysoké technické úrovni zpracované pořady a skladby, někdy i vyložené

artistní. V Radioateliéru také Zdeněk Bouček seznamoval posluchače s rozhlasovými projekty a neobvyklými počiny z oblasti zahraniční rozhlasové tvorby. To bylo možné zejména díky jeho orientaci v mezinárodním prostředí a osobním kontaktům, které navázal s konkrétními tvůrci po roce 1989. Radioateliér byl od počátku koncipován tak, že tři čtvrtiny pořadů v měsíci byly věnovány pořadům přejatým ze zahraničí, a zbývající měl být pořadem premiérovým, zaměřeným na domácí autorskou scénu. Spolupracovníkem Zdeňka Boučka byl hudební dramaturg a rovněž autor podobných projektů Michal Rataj, který v současné době v Radioateliéru pokračuje.

Velkou kapitolu v tvorbě Zdeňka Boučka tvořila rozhlasová pásma, ve kterých autor využíval především archivní materiály jak zvukové, tak písemné. Zdeněk Bouček tyto vlastně tradiční pořady vytvářel s nezvyklou samozřejmostí a bravurou, takže se zdá, jako by vznikaly samy od sebe a bez autorova zvláštního přičinění. Tato schopnost Zdeňka Boučka však čerpala z hlubokého historického povědomí, přirozeného talentu a dlouhé zkušenosti s rozhlasovou prací. Vliv měla jistě i znalost práce jeho rozhlasových předchůdců. Za všechny jmenujme alespoň Františka Gela.

Zdeněk Bouček často a rád zpracovával různá témata týkající se historie a věnoval se několika okruhům. Zabýval se zejména událostmi druhé světové války a osudy menšin, zejména romské a židovské (dokument **Přednostně koně** apod.). Zvláštní část těchto pořadů je věnována také konkrétním historickým osobnostem, o nichž se po dlouhá léta nesměl natočit objektivní dokument. Mezi ně patří např. Jan Masaryk, Edvard Beneš, Závist Kalandra a další, ale také postavy kontroverzní či zcela zavrženíhodné. Příkladem jsou dokumentární koláže z průběhu i konce života osobností, jako byl Gottwald či Stalin (**Loučení se Stalinem, Loučení s Gottwaldem**), nebo dokument **Xaver**, který popisuje extravagantní a vyšnité působení komplikované osobnosti Miroslava Mráze v normalizačním rozhlase. Také ve všech těchto pořadech je patrná autorova snaha vyrovnat se poctivě s historií.

Do této skupiny patří i dokument Zdeňka Boučka a Josefa Plechatého **V průvodu**, který byl zařazen do výběru nejvýznamnějších dokumentů za 30 let existence mezinárodní rozhlasové organizace EBU. Jde o sestihu, který je sestaven výhradně z archivních materiálů Československého rozhlasu a je koncipován tak, aby v posluchači vzbudil dojem přímého přenosu socialistických prvomájových oslav. Dokument má zcela jasné vyznění, úplně chybí jakýkoli vysvětlující komentář. Mohlo by se zdát, že jde jen o pouhou více či méně humornou připomínku ponuře optimistických oslav „svátku práce“. Tato iluze však mizí téměř v úplném závěru pořadu, kdy se ostrým střihem ocitáme na manifestaci roku 1989, kde hlas Václava Havla vyzývá demonstrující k toleranci a hned poté v roce 2003 na oslavách komunistického prvního máje, kde demonstrují ti, kdo si neuvědomili, jak mnoho dosud neodčiněných zločinů spáchala komunistická strana.

Mezi dalšími nevšedními projekty je třeba zmínit také dokument **S Romy do Osvětlení**, na kterém se spolu se Zdeňkem Boučkem autorsky výrazně podílela Jitka Škápíková. Šlo o reportážní výpověď o společné výpravě rozhlasových tvůrců, novinářů a přátel Muzea romské kultury v Brně po stopách vyvraždění tábora

českých Romů v noci z druhého na třetího srpna 1944 v Auschwitz II – Birkenau. Autoři se rozhodli pracovat tentokrát jiným způsobem než je běžné, nevzniklo tedy pouze tradiční pásmo, kde se pracuje většinou jen s archivními materiály a izolovanými výpověďmi pamětníků, ale velká role byla přisouzena právě reportáži. Šlo o to, zaznamenat autentické reakce lidí, kteří se po mnoha letech vracejí na místa, která se tragicky vepsala do jejich osudů. Autoři v tomto případě dali přednost nejistému před jistým a tato odvaha se jim vyplatila.

Poslední dokumenty

Jedním z posledních dokumentů Zdeňka Boučka byl pořad z úspěšného vltavského cyklu **ISMY po česku**. I když patrně nepatří k vrcholům tvorby Zdeňka Boučka, vyskytují se v něm určité principy charakteristické pro jeho způsob práce.

Hovadismus po česku aneb Stalinův pomník aneb Myslím to upřímně není dokumentem nijak zvlášť výrazným. Autor se zde prostřednictvím rozhovorů s respondenty snaží dobrat k tomu, co všechno je a co není možné považovat za hovadismus v české společnosti dřívější i minulé. Je pojímán jako zvláštní fenomén na pomezí krásy a ohavnosti, dojetí a odsouzení, tak jak ho chápali Jan Werich a Jiří Voskovec. Hovadismu, podle slov autora, přisuzují rozmanitou míru životní oprávněnosti Vladimír Borecký, Ondřej Neff a Jan Vodňanský. V pořadu jsou využity opět nahrávky z archivu i nahrávky fonogramů. Pořad je rozdělen na kratší kapitoly, odpovídající různým druhům hovadismu: pravému a falešnému, politickému, uměleckému apod. Je zde užito i osvědčeného hlasu režisérky Markéty Jahodové. Její herecký projev s nádechem lehké ironie se stal jedním z výrazných prvků pořadů z úspěšného a objeveného cyklu **Schody času**.

Pořad **Schody času** byl projektem, který vznikl u příležitosti 80. výročí Českého rozhlasu. Jednalo se o jakési dokumentární minikoláž, charakterizující pomocí archivních zvukových i písemných materiálů atmosféru určitého roku. Schody času postupovaly po desetiletích. Hlavním autorem byl Zdeněk Bouček, který pracoval za přispění Jarmily Konrádové a technické spolupráce Tomáše Gsöllhofera. Takto záměr pořadu popisuje sám Zdeněk Bouček v magazínu Klubu Vltava: „*Na české poměry jsme až extrémním způsobem využili prostředky dramatické montáže přísně vystavěné z archivních dokumentů. Křehce zacházejíce s jemnými náznaky, fantazií a náročnějšími požadavky na posluchačovu spolupráci, využívali jsme i té nejmenší časové plochy k přenosu informací a vytvoření pocitů a nálad.*“

V každém jednotlivém dílu se jednalo přibližně o 20 témat každého roku, dotýkajících se rozhlasové, světové i české historie. Zvukové dokumenty té které doby, prolínající se s promluvy významných osobností politiky, vědy, kultury i techniky, se mísily se střipky zvukových atmosfér tehdejšího života. Pořad pravidelně doplňovaly též citace z dobového tisku a lehce a s nadsázkou podávané inzeráty na různé služby a výrobky tehdejších živnostníků i nynějších podnikatelů, podle toho, na kterém „schodě času“ jsme se právě ocitli.

Zdeněk Bouček zde jako autor plně a s lehkostí využil všeho, co výborně ovládal. Širokého vhledu do rozhlasové i světové historie, umění zacházet s archivními materiály, schopnosti s citem a smysluplně pracovat s hudbou. Podstatným vkladem těchto pořadů je ze-

jména to, že zde nebyly použity pouze materiály z archivu Českého rozhlasu, ale zvukové dokumenty zcela ojedinělé, vzácné až kuriózní, do té doby českým posluchačům neznámé, které Zdeněk Bouček shromáždil díky svým zahraničním kontaktům.

Na Schody času reagovali nejen posluchači, ale dokázali je ocenit i rozhlasoví kolegové: „*Zcela zvláštním zážitkem bylo i několik zvukových obrazů z cyklu Schody času, v nichž Zdeněk Bouček vystihl ve zkratce vpravdě básnickou atmosféru let s trojkou v letopočtu – slyšeli jsme rok 1933, 1943 a 1953. Autor pořadu pracoval s materiály československého, ale i dalších evropských rozhlasů, u každé historické události vážil sílu zvukové výpovědi jednotlivých záznamů těžké věci (Stalinův pohřeb) a dosáhl zkratky, kde stejně účinně vypovídalo, co bylo slyšet, jako to, co zůstalo nevysloveno jen v proudu vybavujících se znalostí a zkušeností posluchače. Albert Einstein, který hovoří ve stejném roce 1933 jako Josef Goebbels a Arnold Schönberg, se zmiňuje o „božské duchovní všetečnosti“ – jak překvapivé slovní spojení v čase, kdy se vše, včetně vědy a umění, přepočítává na peníze a při podtržení součtu se většinové dochází k názoru, že právě toto si nemůžeme dovolit. (Alena Zemančíková – Sborník z tvůrčích akcí SRT za rok 2003).*

Schody času byly bohužel jedním z posledních výrazných projektů, pod nimiž se Zdeněk Bouček jako autor mohl podepsat.

Zdeněk Bouček jako teoretik

Ve své kritické a teoretické práci zralé doby se Zdeněk Bouček věnoval zejména definování a propagaci rozhlasového žánru feature, jakési vyšší formy dokumentu, čímž následoval Josefa Branžovského, jehož přínosná činnost v teorii tohoto rozhlasového fenoménu byla přerušena změnou poměrů v Československém rozhlase po roce 1968. Na tuto přerušenu kontinuitu Zdeněk Bouček navázal především po roce 1990, kdy se otevřely možnosti k zahraniční spolupráci a reflexi.

Dalo by se snad říct, že pro Zdeňka Boučka byl ideálem tzv. čistý feature, co nejméně psaný, kdy mělo být určité poselství sdělováno skrze konkrétního člověka nebo situaci, aniž by se dával prostor didaktickým a výkladovým komentářům.

Ocitujme formulaci, jíž se pokusil vystihnout tento, pro mnohé rozhlasové pracovníky spíše prchavý pojem: „*Feature ve své dnešní podobě (...) je zvukově nápaditý, příběhem či stavbou vyklenutý, ve struktuře zpravidla dynamický, často polyfonní, citlivě vyvážený a vždy plně autentický rozhlasový tvar v trvání od 15 do 50 minut (...) Feature může kombinovat prakticky neomezené množství prostředků za podmínky, že při zobrazování mnohotvárnosti světa a člověka bude postupovat jakousi cestou non-fiction, tedy snímáním reálného otisku skutečnosti.*“ (Rozhlasová práce 1/1992) Pojem feature se však Zdeněk Bouček nepokoušel definovat jenom teoreticky, ale především sám pro sebe prostřednictvím svých vlastních rozhlasových pořadů.

Některé z dalších citací z odborných článků velmi jasně vypovídají, o co především Zdeňkovi Boučkovi jako autorovi šlo, co neměl rád a co ho přitahovalo: „*Do feature nepatří způsob žurnalistického bezohledného zpovídání (investigation). Mikrofon vždy je a musí být subjektivní. Rozhlas, to jsou lidé. Povinnost do-*

držovat akustickou kulturu. I hudba se může podílet na manipulaci posluchače. (...)“ (Rozhlasová práce 1/1992)

„*Dobrý feature obsahuje několik plánů, jejichž střídání se neděje mechanicky, neboť pak by to byl případ prostého žurnalismu.*“ (Rozhlasová práce 1/92)

Zdeněk Bouček si velmi přesně uvědomoval, že český rozhlasový dokument nemá vlastní přirozené zázemí, z něhož by po letech nesvobody mohl čerpat; také proto velmi živě reflektoval práci zahraničních rozhlasových tvůrců. „*Podle mne je však teď nejpodstatnější poslouchat. Rychle se seznámit se současným pojetím feature nejen v sousedních zemích, ale na celém světě, a jakýmkoli způsobem navazovat na současnou světovou praxi.*“ (Rozhlasová práce 1/92)

Zdeněk Bouček viděl rozhlasovou budoucnost ve společně Evropě. V roce 1991 navštívil sedmnáctou mezinárodní Feature konferenci, která se konala v Berlíně, jako první delegát z Československa. V průběhu let se Zdeněk Bouček stal členem mezinárodních rozhlasových porot a externím spolupracovníkem EBU.

Jak těžce nesl přerušení kontaktů se zahraniční rozhlasovou tvorbou dokumentují i tyto citáty „*Dvacetileté přerušení kontaktů se nejkřutěji projevil právě v tomto žánru, který jsme mohli po slibných domácích začátcích sledovat prakticky jen ze západního vysílání a časopisů.*“ (Rozhlasová práce 1/92) „*Znovu a znovu se mi vkrádají na jazyk slova o prokletém charakteru doby a zároveň cosi jako memento o životně nutném kontaktu s vyspělým světem. Vzájemným srovnáváním a soupeřením můžeme růst. Izolace zabijí.*“ (Sešit rozhlasové teorie SRT 1996) Díky Zdeňku Boučkovi se do vysílání ČRo 3 – Vltava dostala celá řada ukázek a kompletních pořadů ze zahraniční produkce.

Inspirace ze zahraničních festivalů využil také při zakládání soutěžní rozhlasové přehlídky **Report**, která existuje od roku 1991. Jeho zkušenosti měly zejména velký vliv na to, jakým způsobem se diskutovalo a dodnes diskutuje o soutěžních příspěvcích a jakou formou jsou hodnoceny.

V roce 1991 se Zdeněk Bouček stal předsedou sekce publicistiky Svazu rozhlasových tvůrců (dnes Sdružení pro rozhlasovou tvorbu). Snažil se propagovat způsoby práce zvláště z anglosaského jazykového prostředí. Jeho články v odborných časopisech obsahovaly mimo jiné mnohé informace o zahraničních rozhlasových stanicích, z nichž si čtenář mohl udělat obrázek o způsobech a možnostech práce zahraničních autorů, o technickém vybavení rozhlasových stanic i o struktuře vysílání. Zdeněk Bouček takto informoval například o švýcarském rozhlase či rozhlasovém a televizním vysílání ve východních částech Německa, Francii apod.

Ze svých zahraničních cest přivážel odborné publikace, články, týkající se aktuálních proměn rozhlasové praxe, nebo rozhovory s předními evropskými rozhlasovými tvůrci. Někteří z nich dokonce navštívili i Český rozhlas. Známý německý dokumentarista Helmut Kopetzky se například v roce 1992 zúčastnil besedy v pražském rozhlase a semináře Svazu rozhlasových tvůrců na Ždání.

Díky Zdeňku Boučkovi byly v revui Svět rozhlasu, jehož byl předsedou redakční rady, uveřejněny překlady zahraničních studií a kompletní texty některých dokumentů.

Pedagogický vliv Zdeňka Boučka

Zdeněk Bouček měl jako zakládající a entuziasmu plná osobnost velký vliv na mladou nastupující rozhlasovou generaci dokumentaristů. Když už na ně nepůsobil přímo, vytvořil minimálně atmosféru a prostor pro seznamování autorů s pestrou škálou postupů, z nichž mohou moderní dokumenty vycházet. Za jeho přímou záčku, která se po krátké době vzájemné spolupráce stala jeho rozhlasovou kolegyní a s níž posléze spolupracoval na mnoha společných projektech, lze považovat výraznou dokumentaristku Jitku Škápíkovou, která po svém a osobitě rozvinula tento pedagogický a dokumentaristický vklad. Dá se říci, že tím, co Zdeněk Bouček podnítl a začal, stále ovlivňuje vývoj českého dokumentu, aniž by musel být fyzicky přítomen.

Závěr

Jako závěr této práce, která se jistě ne do detailů věnovala činnosti Zdeňka Boučka v Československém i Českém rozhlasu v průběhu téměř 43 let, bych ráda použila několik vět z jeho úvahy z roku 1992, v níž reagoval na článek autora Vlastimila Marka s názvem Třetí ucho, a která podle mého názoru vyjadřuje mnohé z vlastností, kterými vynikal Bouček nejen jako autor, ale hlavně jako člověk:

„Termínem ‚třetí ucho‘ rozumím určitou kulturnost, návrat obyčejného ničím nekorigovaného vnímání, snahu zvědavě a pokorně naslouchat druhým a nedobývat je ztečí egoismu. Mním tím renesancí hlubokého obhacujícího citu a úctu jedinice k jedinci včetně radosti z cizího úspěchu.“ (Rozhlasová práce 2/92)

Prameny:

1. Svět rozhlasu 1–14 (1999–2005), SRT, Praha
2. Rozhlasová práce 1/91, 1/92, 2/92, 1/93, 3/93,
3. Běhal, R.: Kdo je kdo v sedmdesátileté historii českého rozhlasu, SRT, Praha 1996
4. Bouček, Zdeněk – Rottenberg, Ivo: ABC lovce zvuku, Praha 1974, nakl. Práce
5. Magazín klubu Vltava (podzim 2002, léto 2004, jaro 2006)
6. Kolektiv autorů: Od mikrofonu k posluchačům, Praha 2003
7. Sborník z tvůrčích akcí 1997, 2000, 2001, 2003 – SRT, Praha
8. Sešit rozhlasové teorie 1996 – SRT, Praha
9. Scénáře a nahrávky konkrétních pořadů
10. Rozhovory s pamětníky

Časově uspořádaný selektivní přehled tvorby Zdeňka Boučka, zaměřený zvláště na období od roku 1990

Jen tak s ... (cyklus, na němž Zdeněk Bouček na Třetím programu spolupracoval s Ivanem Vyskočillem a Emanuelem Fryntou)

Halali (týdeník pro lovce zvuku) (1966–1993) (kolem 760 vydání)

Pod lipou v Kurimanech (1971)

Pásmo lidových zvyků, vyprávění, písniček a tanců (folklor), autentické ukázky sborového zpěvu, ukázky ze svatby a vzpomínky pamětníků (spoluautor Václav Cibula)

Naděje modrého horizontu (1980)

Hra faktu, rekonstruuující události v Roháčích v letech 1944–1945 (smazáno)

Brácha (1980)

Stereofonní hříčka z prostředí automobilových závodů

Domobrana (1980)

Rozhlasová hra

Co kókáte... dyť já su Pražák! (1981)

Hra faktu

Lidé ze Salatínů (1984)

(spoluautor Václav Cibula)

Ku slovanskému zpěvu (1991)

Před koncertem po koncertě (1991)

Feature o proměnách českého undergroundu a pražské policie. Natočeno 5. 6. 1991, kdy v Praze vystupovala punková skupina The Exploited.

Lapadlo 1., 2., 3. část (1992)

Cyklus dokumentů o vodárenské nádrži Želivka

Josef Branžovský in memoriam (1992)

Skořápkáři (1992)

Štváč (1992)

Dokumentární pásmo o robustním německém politikovi Franzi Josefu Straussovi

Noci pod Prahou (1993)

Reportážní pásmo o tom, co se děje v metru mezi půlnocí a ránem

(spoluautor Tomáš Gregor)

Loučení s Gottwaldem (1993)

Dokumentární koláž inspirovaná životem Klementa Gottwalda (23. 11. 1896–14. 3. 1953)

Loučení se Stalinem (1993)

Koláž, inspirovaná rozhlasovým záznamem přímého přenosu pohřbu tyrana (21. 12. 1879–5. 3. 1953)

Rapsodie barvy čaje – Každý si kopne? (1993)

Dokumentární svědectví o „ušlechtilém“ rasismu a vlčí spravedlnosti aneb i klatovský zločin bez trestu?

Josh filmuje (1993)

Jak kanadský student FAMU natáčel v Čechách svůj absolventský film

Čelisti! Dolů! (1994)

Výběr ze zahraničních i domácích dokumentárních pořadů, v nichž se – chtěně i nechtěně – odhaluje nitro našeho současníka. (Použity reportážní záznamy Marie Dlabalové a Aleše Vrzáka)

Opičák Bolek (1994)

Příběh o lidské obětavosti i neserióznosti ve vztahu ke zvířatům

Páni hradních příkopů (1994)

Ta slapská přehrada (1994)

Dokumentární kompozice věnovaná vodnímu dílu, které bylo v padesátých letech opěvovanou stavbou

Paní Geraldine, rodem Skotka (1995)

Hradčanská návštěva u Geraldiny Muchové. Dokumentární kompozice o pokračovateli rodu a odkazu Alfonse a Jiřího Muchy

Naším děvám (1995)

Setkání na rohu Perlové a Rytířské ulice (spoluautor Tomáš Gregor)

Město snů a vzpomínání (1995)

Zvukové putování po Praze. Ze své lásky k městu se vyznává a jeho historii, kouzlo a životaschopnost přibližuje

- je profesor Univerzity Karlovy a Bostonské univerzity
Erazim Kohák
(spoluautor Tomáš Gregor)
- Praha noční, policejní I., II. (1996)**
(spoluautor Tomáš Gregor)
- Stát pasákem? aneb Zrcadlo české prostituce (1996)**
(spoluautor Tomáš Gregor)
- Jan Masaryk, depeše z Londýna 1938 (1996)**
Diplomatická korespondence z posledního roku existence předmnichovské republiky
- Živel ve vstupní hale (1997)**
- Kronika rozhlasové kasičky (1997)**
(spoluautorka Jitka Škápíková)
- Exilové LP (1997)**
Po odchodu z Československa Karel Kryl natáčí s fonomatéry svou další gramofonovou desku
(spoluautor Michal Haering)
- Jak je na tom hlavní město? (1997)**
Aktuální problémy života v Praze, její minulost a budoucnost (cyklus)
- Jak se dělá hlavní město (1997)**
Pádem berlínské zdi teprve všechno začalo (cyklus)
- Postrudolfiáda (1997)**
Dokumentární hříčka, porovnávací život za vlády Rudolfa II. s dneškem
(spoluautor Tomáš Gregor)
- Srpnový, šibeniční (1998)**
Koláž z humoru osudových dní roku 1968, doplněná zamýšlením Ivana Hanouska nad specificky českým druhem slovního a kresleného odporu
- Po půlnoci dlouhý den (1998)**
- V průvodu (1998)**
(spoluautor Josef Plechatý)
- V nebi hraje kopanou (1998)**
Polární záře aneb rozhlasový obraz dvojice kanadských autorů knih o Arktidě – spisovatele Michaela Arvaaluka Kusugaka a malíčky Vladěny Krykorkové
(spoluautor Tomáš Gregor)
- Z popela do popela (1998)**
- A mám vás rád (1998)**
Jan Masaryk v archivních dokumentech vypráví, vzpomíná a hraje na klavír
- To byl den všech dnů: 28. říjen 1918 (1999)**
Dokumentární minisérie
(spoluautorka Jarmila Konrádová)
- Páteční večer v židovské Praze (1999)**
- Vločky březnového sněhu (1999)**
Dokumentární svědectví o osudových březnových událostech roku 1939
- Odešla Drahomíra, vrací se Lea (1999)**
Zpočátku chmurný, později přece jen šťastný životní příběh kanadské sochařky Ley Vivotové, rodačky z Moravy
(spoluautor Tomáš Gregor)
- Hrátky a masáže '69 (1999)**
Autentické zvukové svědectví roku, v němž se lámala politická nálada a s ní i charaktery hrdinů. Pořad vznikl za spolupráce s Archivem Českého rozhlasu
- Fenomén domova – Žižkov Ladislava Gorala (2000)**
- Kostky jsou vrženy (2000)**
(spoluautorky Jitka Škápíková, Dora Kaprálová, Jana Paterová)
- Kdo byl kdo v zářijových pražských demonstracích 2000 (2000)**
Příloha k dokumentární koláži Kostky jsou vrženy
- Věrnost lilii (2000)**
- Páteční večer s rozhlasovým dokumentem Mezinárodní feature konference (2000)**
- Páteční večer – Vltava v Austrálii (2001)**
- Přednostně koně (2001)**
Historie ložžského gheta, v němž na čtyřech čtverečních kilometrech žilo a umíralo 160 000 Židů z Evropy a také z Čech. Podle knihy dr. Richarda Seemanna Ghetto Litzmannstadt 1941–1944 a ve spolupráci s Židovským muzeem v Praze
- Páteční večer – František Gel (2001)**
Páteční večer s žurnalistou, rozhlasovým redaktorem a později profesorem Karlovy univerzity Františkem Gelem
- Komu patří tyhle bonbóny (2001)**
- Čerpači (2001)**
Na léta strávená v maringotce vzpomínají spisovatel Karel Pecka, dramaturg Miroslav Stuchl a literární vědec Josef Vohryzek
- Edvard Beneš 1945–1946 (2002)**
Proti mýtům a neznalostem ergo k pramenům. Dekrety, projevy, novinové články a svědectví z archivů
- Jméno růže z Břevnova (2002)**
Dokument o tom, jak se natáčel rozhlasový seriál podle románu Umberta Eca Jméno růže
- Přestupný bod Zastávka u Brna (2002)**
Azylové pobytové středisko v roce 1990 a 2002
- Šifry a šifranti (2003)**
Dokument o šifrách a historii československé tajné služby
- Tři dny v sudu (2003)**
Příběh hřmící řeky Niagary
- Xaver (2003)**
Nahlédnutí do rozkolísaného osudu muže, který se neblaze zapsal do dějin rozhlasu v letech normalizace
- Páteční večer se zvukovými úlovky (2003)**
- Sklouznutí k šibenici (2003)**
Bouřlivý život historika, estetiky, novináře Závěše Kalandry, jemuž KSČ nezapomněla, že se s ní rozešel
- S Romy do Osvětlení (2004)**
(spoluautorka Jitka Škápíková)
- Jak jsme natáčeli Berlín (2004)**
- Čeští emigranti I. (2004)**
První část dvoudílného cyklu, v němž budeme sledovat naše spoluobčany, jak se usadili v cizině

Páteční večer – Zvukové úlovky fonoamatérů II. (2004)

Berlín – střed multimediální Evropy (2004)

Dokument o mezinárodním Rozhlasovém a televizním festivalu Prix Europa, jehož hostitelem je stanice Radio Berlin Brandenburg

Tahanice o éter (2004)

Zvukové autentické dokumenty a vzpomínky rozhlasových přenosových techniků na listopadové dny roku 1989

A šel jsem s proudem (2005)

Vzpomínky prof. Václava Viléma Štecha na 28. říjen 1918 s citacemi z tehdejšího tisku a s dobovou hudbou (spoluautorka Jarmila Konrádová)

Básnivé úsměvy života (2005)

Mozaika ze zvukových vzpomínek a úvah Jiřího Voskovce. K 100. výročí narození

Eso největší velikosti (2005)

Příběh příslušníka 303. polské stíhací perute, českého letce Josefa Františka (1917–1940), který byl nejúspěšnějším spojeneckým stíhačem – střelcem v bitvě o Anglii (spoluautor Vladimír Příkazský)

Čeští emigranti a reemigranti (2005)?

Druhá část dvoudílného cyklu, v němž budeme sledovat naše spoluobčany, jak se usadili v cizině (spoluautor Tomáš Gregor)

Nám patříš, Bedřichu! (2005)

O podivném soupeření fašistů a komunistů v květnu 1944 a 1945 nad Smetanovým hrobem na Vyšehradě. Trpká koláž Zdeňka Boučka z archivních záznamů

Páteční večer akustických umění (2005)

Živé vysílání u příležitosti zasedání skupiny EBU Ars Acustica

Na schodech času s hudbou let, končících

číslí 3 (2003)

číslí 4 (2004)

číslí 5 (2005)

Páteční večer – Na schodech času 20. století (3x)

Páteční večer k 60. výročí konce 2. světové války (2005)

Hovadismus aneb Stalinův pomník v povětří aneb Myslím to upřímně (2005)

Mgr. Jiří Hubička

Poslední setkání se Zdeňkem Boučkem

V polovině září roku 2006 v Pekingu na Zdeňka Boučka vzpomínal Jiří Hubička.

Když je člověk postaven před úkol, který je ve své podstatě neradostný – a vzpomínat na někoho, kdo náhle a nečekaně odešel, neveselé je... pak se mu v hlavě mihají vzpomínky zejména na poslední setkání s tímto člověkem.

Poslední setkání se Zdeňkem Boučkem mám před očima neobyčejně zřetelně. Došlo k němu před více než rokem, někdy uprostřed léta roku dva tisíce pět. Setkali jsme se na místě, kterému sám pro sebe říkám „archivní nora“. Je to ona potmělá chodba vzadu za atriem v nově postavené budově v Římské ulici. Zdeněk tam stál opřen oběma lokty o mohutnou plechovou kartotéku, která obsahuje tisíce evidenčních lístků s názvy archivních pořadů, a cosi si opisoval na papírek. Nebyla to situace nijak neobvyklá. Všichni, kdo jste Zdeňka znali, jistě víte, že suverénně ovládal počítač a nedělalo mu nejmenší potíže vyhledávat si potřebné nahrávky pomocí systému, jemuž se říká AIS. Zdeněk byl ovšem současně člověk zkušený a věděl, že pokud chce v archivu najít opravdu všechno, co se k danému tématu vztahuje, onu klasickou bednu plnou kartotéčních lístků nesmí opominout. Stál tam tehdy a typickým způsobem člověka, který už neměl nejsilnější zrak, pohlížel na lístky ze vzdálenosti několika centimetrů. Z toho důvodu – a také proto, že byl svou činností hluboce zaujat a evidentně spěchal – si mě nejprve nevšiml. Když jsem ho oslovil, nezvedl od lístečku, který měl právě před očima, zrak, jen tiše zabručel na pozdrav, ale bylo mi jasné, že mě vnímá.

„Tak co tomu říkáš?“ položil jsem mu otázku, ke které jsem se chystal už dříve, jen na to nebyla dosud příležitost. Potkávali jsme se na chodbách v budově na Vi-

nohradské a při oné neustále zadýchané uchvátanosti a při lehce uštvaném výrazu, s nimiž Zdeněk chodbami pádil, jsem si pokaždé stihl jenom sdělit, že si jednou povíme.

„Nemyslíš si, že jsem se zbláznil?“ rozvíjel jsem dál svoje téma a Zdeněk dobře věděl, na co se ptám. Měl jsem za sebou období složitého rozhodování a před sebou pouhé dva týdny do odletu do Číny. Odpověděl hned a důrazně.

„Ne, to si nemyslím ani trochu. Jeď. Určitě jeď. Bude to zajímavý.“ Pak ztišil hlas, což dělal vždycky, když se pouštěl do svých četných úvah nad stavem oborů, ve kterých jsme oba, byť každý z trochu jiného úhlu, působili. Co bylo řečeno šepem, nebudu ani po té době zveřejňovat. Jen tolik, že na závěr svého stručného rozboru poněkud neutěšené situace dodal: „Tady ti nic neutěče. Jeď. Jel bych taky. Hned.“

„Vážně, Zdeňku?“ ptal jsem se nedůvěřivě. „Na rok?“

„Jo!“ kývl Zdeněk vehementně a přesvědčivě.

Upřímně řečeno – věřil jsem mu to jen napůl. Ano, věděl jsem, že Zdeněk vždycky rád cestoval. Jako neúnavný účastník všemožných feature konferencí, mezinárodních seminářů, rozhlasových festivalů, workshopů a kdejakých dalších akcí, jež se v onom dokumentárním žánru po světě konaly, nepochybně by se stejnou energií a vitalitou, s jakou projel spoustu zemí světa, zavítal i do Číny. Nevěřil jsem mu ovšem, že by se rozhodl strávit v téhle zemi celý rok. Neuměl jsem si totiž představit, že by se na takovou dobu dovedl odloučit od všeho toho chvatu, horečného dodělávání pořadů na poslední chvíli, od té spousty schůzek s neodbytnými au-

tory, od natáčení rozhovorů a pobíhání s mikrofonem, nevěřil jsem, že by si na rok naordinoval abstinenci od toho stálého presu, který se mu tak často zračil v tváři a který beze slova vyjadřoval téměř zoufalý výkřik: nechte mě, nic po mně nechtějte, teď nemám čas!

Bylo to Zdeňkovo jisté mimikry, jsem si jist. Protože ve skutečnosti ten pocit štvance potřeboval. Cítil se v něm jako ryba ve vodě, potřeboval žít pořád ve vysokých obrotkách a i když často bědoval, že by rád ono tempo zmínil, všichni jsme věděli, že to nemyslí úplně vážně. Ne, ne... Zdeněk by na rok neodjel. Ani do Číny, ani jinak.

Ten obraz Zdeňkova chvatu, který jsem právě načrtnul, by mohl v nezasvěceném posluchači vzbudit pocit, že Zdeněk byl nekomunikativní a nevrly člověk. Ale tak tomu ani trochu nebylo!

Každý z nás rozhlasáků nepochybně zažil situace, kdy se Zdeněk zaníceně pouštěl do teoretických úvah o rozhlasovém dokumentu, kdy rozvíjel a s chutí sděloval svoje poznatky o tom, jak si v této oblasti stojí jiné rozhlasové světy a přinášel k tomu četné důkazy v podobě praktických ukázek. Vášnivým diskutérem zůstával i při svých zahraničních misích, kdy mu ani nepřilíš suverénní jazykové vybavení nebránilo zapřádat dlouhé a zasvěcené hovory. Nezapomenu na jeden večer v italském Assisi. Zúčastnili jsme se tam tehdy oba jednoho z ročníků Prix Italia. Při závěrečném slavnostním večírku, který se konal v romantickém prostředí městské citadely, seděl Zdeněk obklopen celou řadou zahraničních kolegů, vedl s nimi rozsáhlé úvahy nad budoucností světového featuru a já jsem obdivoval, jak nedostatek slov dokázal bez rozpaků a s vervou nahradit temperamentní gestikulací, jak rozmáchle šermoval rukama, až se celá jeho poměrně mohutná postava rozpyhovala.

Vynesla mu ta jeho vlídná sdílnost značnou popularitu a oblibu v kruzích světových rozhlasáků. Vzpomínám si, jak jsem při jiné příležitosti, na jiném zahraničním meetingu, pozdravil věčně zachmuřeného doyena evropského featuru Leo Browna. Jeho druhá věta, poté, co mě uvítal, zněla – a kde je Zdeněk?

Slušelo by se jistě, abych při této příležitosti mluvil také o Zdeňkově autorské a redakční práci. Chystal jsem se k tomu a nechal si také proto sem do Pekingu poslat soupis všech Zdeňkových titulů, jež za těch neuvěřitelných 43 let, po které v rozhlasu pracoval, vytvořil, nebo na kterých se podílel. Zásluhou paní Novákové z archivu mám teď ve svém zdejším počítači seznam,

který je už jen pouhým počtem položek naprosto neuvěřitelný. Ne... Zdeňkovu rozhlasovou práci musí rozředit, zhodnotit a okomentovat někdo jiný – a bude na to muset mít opravdu velký prostor. Já jsem se rozhodl zůstat v rovině osobní vzpomínky na Zdeňka.

K nejhezčím momentům, které mi z paměti nevymizí, patří chvíle, kdy se Zdeněk – no ano, jistěže v poněkud uvolněné atmosféře občasných rozhlasových večírků – pustil do zpěvu. Slyšel někdo z vás ve Zdeňkově podání například takové Saint Louis Blues? Pamatujete si jeho hlas, který stlačil do armstrongovsky ochraptělých poloh, vybavujete si to jeho přesné jazzové frásování? S očima přimhouřenými do úzkých čárek pokládal se do zpěvu ve vši svou robustností, vkládal do něj neuvěřitelnou míru spontánnosti. Měl jsem moc rád tyto chvíle.

„Dám ti mailové adresy na dvě sympatické Čiňanky. Jsou z pekingského rozhlasu, ozvi se jim,“ řekl mi tehdy při našem posledním setkání v archivní noře Zdeněk. „Potkal jsem je na feature konferenci v Rumunsku.“

S těmi dvěma milými čínskými dámami jsem se setkal asi dva měsíce po svém příjezdu do Pekingu. Když jsem jim připomněl Zdeňkovo jméno, v první chvíli nereagovaly. Ale tomu jsem se nedivil. Já si také čínská jména dodnes dokážu zapamatovat jen stěží. Když jsem jim však Zdeňka popsal, jejich šikmá očka se rozzářila vlídným úsměvem. Zavzpomínaly na něj skoro s něhou.

Patří k mému pocitu studu, že jsem o tomto svém setkání Zdeňkovi už nestihl napsat. Slíbili jsme si, že zůstaneme pomoci mailů v kontaktu. Velmi často jsem si říkal, že musím Zdeňkovi napsat nejen o milých Čiňankách, ale především mu potvrdit, že měl pravdu, když mě tehdy u plechové kartotéky říkal – jeď, jeď do Číny, bude to zajímavý. Je to zajímavý Zdeňku, z mnoha ohledů a já nepochybuju, že bys všechno to, co bych ti o Číně napsal, pochopil. Jenže... člověk nemá odkládat svoje předsevzetí.

Po několika měsících jsem dostal zprávu, po které mi bylo jasné, že právě toto předsevzetí už nikdy nenaplním. Zdeněk se odebral tam, kam ani všemocný internet nedosáhne. A já si teď – po vzoru čínských buddhistů, kteří věří v další životy – jen tiše říkám: doufejme, že i tam, kde nyní je, má s sebou Zdeněk svůj minidisk a mikrofon, že i tam, kde žije svůj další život, natáčí rozhovory s lidmi, které tam potká, a vytvoří z nich dokument, který si jednou, až se tam s ním setkáme, poslechneme. A že nám pak zase zazpívá svoje Saint Luis Blues.

Rozloučení Jana Halase se Zdeňkem Boučkem 3. února 2006

Když člověku odejde kamarád, vede ho to k zamýšlení. Když ale odejde opravdový přítel, má v hlavě nejdřív prázdno a po něm přichází úplný zmatek. Takoví lidé jako Zdeněk Bouček přece neumírají, vždyť ještě úplně nedávno jsme s ním i dalšími z Vitavy slavili konec roku, v našich moravských žilách proudilo víno a my jsme vyřívávali takovou tu ježkovsko-šlitrovskou národnou směs. A pár dní na to přichází ticho. Zdeněk se prostě najednou sebral, odložil mikrofon, odešel a nechal nás tady. Měl na to nárok. Rozhlasové práce nadělal víc než většina z nás. Však také nikdy nic jiného v životě nedělal. Teď jsem ale řekl ošklivou nepravdu. Po celý život dělal mnohem důležitější věci, než je to naše věčné rozhlasové pinožení. Šířil kamarádství, veselí a dobrou náladu, bavil nás svým občas-

ným zmatkářstvím i absolutní neschopností tvářit se jako rozhlasový klasik. K nim však naprosto samozřejmě patří, už tam na něj čekali – František Gel, Vladimír Kovářik, Josef Melč, František Nepil, Josef Červinka, Ota Nutz a mnozí další. Je tam prostě v lepší společnosti, než jsme mu mohli poskytnout my tady na Vihnohradské.

Úplně Zdeňka vidím, jak se řehtá při představě Boučka mezi anděly. Kdybychom se na to dívali jaksi prvoplánově, očima hloupých malířů, byla by ta představa opravdu důvodem k možná tesknému pousrnání. Ale copak ten zrádný futrál těla taháme s sebou na věčnost? Čistá Zdeňkova duše, pečetěná láskou, přátelstvím a úctou nás všech, je prostě tam, kam patří. Dobrý člověk Bouček ještě žije.

Vzpomínka Helmuta Kopetzkyho

31. 1. 06

Stay tuned, old pal!

Last September my mother died. She had broken her leg and passed away due to the after-effects of this accident. My mother was 93 and people consoled me by saying: „She has had her life“ ! And Zdenek broke his leg and died because of following complications. He was just 64 and full of plans (both of us discussed about another Czech-German co-production, his feature programme in the cultural channel „Vltava“ and MDR in Halle/Saxony to be partners). I fear, Zdenek has not „had his life“ yet. And that's cruel !

Participants of international radio events like Prix Futura, Prix Europe and International Feature Conference have known Zdenek Boucek for many years. He was one of the most reliable and steady members of the „family“. To attend the Oslo IFC in 1997 he even took the bus from Praha, lacking money for an air ticket.

Remembering Zdenek, most of us recall the heavy figure of a man, rising in slow motion from his chair to deliver his statement, his body trembling from ideas and suggestions, but handicapped by his rather poor English (which didn't grow very fast over the years). Nevertheless, those who had an intimate knowledge of him knew very well the universal education and culture of the journalist, historian, philosopher Dr. Zdenek Boucek. And his bravery.

When the idea was born to produce a first border crossing radio-programme about the fate of 3,5 Million so-called „Sudetendeutsche“, German-Czech relations were at the freezing point. The deportation of the German speaking minority in 1945/46 was neither mentioned in Czech school books nor discussed publicly. Zdenek succeeded in broadcasting our programme three or four times, and it won the Prix Futura 1995 (Czech version). The first transmission in his country was followed by heavy protest and anonymous threats on his private phone. Zdenek's reaction was to organize a four hour live show, centred on our joint documentary project, from Šumperk (former Maehrisch Schoenberg), Northern Moravia.

We gathered in the local „culture house“, our friend being the master of ceremonies and discussion leader. With us were locals (brave people like the tenants of the house where I was born) and severe opponents of any reconciliation between Germany and the Czech Republic. And with sovereign calmness and competence Zdenek steered the discussion through the labyrinth of arguments and prejudices.

A bunch of Czech and German and Czech-German people spent the following hours sitting together in the back-yard of an old Šumperk house under a summerly sky and sang folk songs in both languages, Zdenek playing the guitar and me the violin, chasing away cats and night birds by our multicultural noise. Since that Moravian night the word „co-production“ has got a deep, brotherly, heart-warming undercurrent.

Let's stay tuned, old pal!

Překlad: Zůstaň naladěný, starý kamaráde!

V září minulého roku moje matka zemřela. Zlomila si nohu a odešla na následky tohoto zranění. Mé matce bylo 93 a lidé mi kondolovali slovy „Prožila si svůj život“! A Zdeněk si zlomil nohu a zemřel na následné komplikace. Měl teprve 64 a byl plný plánů (oba dva jsme diskutovali o další česko-německé koprodukcii, o jeho featurovém programu na kulturním kanálu „Vltava“ a v MDR Halle/Saxony, kde bychom byli partneři). Obávám se, že Zdeněk „svoj život“ ještě neprožil. A to je kruté!

Účastníci zahraničních rozhlasových akcí jako Prix Futura, Prix Europe a Mezinárodní feature konference EBU znali Zdeňka Boučka mnoho let. Byl jeden z nejspolehlivějších a stálých členů této „rodiny“. Aby se mohl zúčastnit Mezinárodní feature konference v Oslu v roce 1997, jel z Prahy dokonce autobusem, protože měl málo peněz na letenku.

Při vzpomínce na Zdeňka si mnohý z nás vybaví podsaditou postavu muže, který pomalu vstává ze svého křesla, aby přednesl svůj projev, jeho tělo chvějící se pod množstvím nápadů a rad, ale poněkud hendikepováno jeho poměrně chabou angličtinou (která se během těch let moc nezlepšila). Nicméně, kdo ho znal blíže, věděl velmi dobře o všeobecném vzdělání a kultuře žurnalisty, historika a filozofa dr. Zdeňka Boučka. A o jeho odvaze.

Když nápad na vytvoření prvního, hranice překračujícího rozhlasového programu o osudu 3,5 milionů tzv. „sudetáků“ vznikl, německo-české vztahy byly na bodu mrazu. Deportace německy mluvící menšiny v letech 1945/46 nebyla zmíněna dokonce ani v českých učebnicích, nemluvilo se o ní ani na veřejnosti. Zdeněk úspěšně odvysílal náš program třikrát nebo čtyřikrát a získal cenu Prix Futura 1995 (česká verze). Po prvním vysílání v jeho zemi ho pronásledovaly těžké protesty a anonymní výhrůžky na jeho soukromém telefonu. Reakce Zdeňka byla, že zorganizoval čtyřhodinový živý program na společné téma našeho programu ze Šumperka (dříve z Maehrisch Schoenberg), severní Morava.

Shromáždili jsme se v místním „kulturním domě“, náš kamarád byl mistrem obřadů a vedoucím diskuse. Byli s námi místní (stateční lidé, podobně jako nájemci domu, kde jsem se narodil) a několik oponentů jakéhokoliv smířování mezi Německem a Českou republikou. Zdeněk se suverénním klidem a obratností usměřňoval diskusi bludištěm argumentů a předsudků.

Skupina českých, německých a česko-německých lidí strávila následující hodiny společně na dvorku jednoho starého šumperského domu pod letní oblohou a zpívala folkové písničky v obou jazycích, Zdeněk hrál na kytaru, já na housle a naším mezinárodním hlukem jsme plašili kočky a noční ptáky. Od té moravské noci má slovo „spolupráce“ hluboký, bratrský, srdce hřející podtón.

Zůstaň naladěný, starý kamaráde!
Helmut Kopetzky